

Discurs Debat orientació política – Grup Parlamentari Socialdemòcrata

(11092022)

Gràcies, senyora síndica, conselleres i consellers, ciutadanes i ciutadans.

És trist, però arribem a aquest debat en un mal moment per al país.

Assalariats, treballadors autònoms, llogaters, pensionistes, empresaris; tots plegats, no importa qui sigui, ara mateix estem vivint la pitjor crisi de poder adquisitiu de la nostra història.

Tan greu és la situació que són molts els que ja no poden més i estan desesperats. Alguns, fins i tot, han de marxar.

El cost de la vida a Andorra no para de pujar, com mai no ho havíem vist, i els salaris ja no donen per a més.

A dia d'avui, no és que hi hagi gent que ha de renunciar a coses, és que moltes persones no arriben ni tan sols a un mínim digne!

No és que no millorem! És que empitjorem. I aquest serà el llegat del seu Govern, senyor Espot.

Viure al nostre país ha esdevingut insostenible.

Andorra està pitjor, bastant pitjor per a molts i molt pitjor per a alguns, que quan vostè va arribar a cap de Govern.

Estem en un moment difícil, però el que més ens ha de preocupar és que el Govern no estigui prenent mesures decidides per solucionar els problemes actuals:

- els problemes dels preus,
- els problemes d'uns salaris que perden cada dia poder de compra,
- els problemes de la reducció dels ingressos dels treballadors autònoms,
- els problemes d'unes pensions que per a massa ciutadans són insuficients per fer front als costos creixents,
- I els problemes de l'espiral sense fi en què s'han convertit, durant el Govern Esport, el preus de l'habitatge.

I el que és pitjor, no hi ha expectatives de millora en el futur després d'escoltar el discurs, absolutament buit de propostes per al moment actual, d'aquest matí.

I donades, a més a més, les condicions d' absoluta manca de diàleg social i polític en les quals s'ha arribat a aquest debat.

Hem arribat a aquesta situació per manca de planificació, per manca de previsió i per manca d'anticipació.

Per un Govern que no ha fet la seva feina, que no entén la realitat i que ni tan sols la vol entendre. Que viu en un altre món (perquè tothom ens entengui).

La seva manera de fer ha estat la improvisació, el curt termini, repartir els diners de tots de manera desigual i injusta quan ja no saben què fer i contentar aquells que protesten o els que tenen poder.

Ni entenen el que passa, ni tenen les solucions que calen.

Les seves polítiques no han servit ni serveixen per solucionar els problemes del conjunt dels andorrans i residents; no han servit ni serveixen per preparar-nos per als reptes del futur; no han servit ni serveixen per fer una societat més cohesionada i amb més qualitat

de vida, i no han servit ni serveixen per garantir el benestar i la felicitat dels nostres ciutadans i ciutadanes.

Només un exemple, (prou clarificador al meu entendre i que recordaran tots vostès segurament):

En el debat del pressupost d'aquest 2022, ara fa menys d'un any, ja vam assenyalar que no es destinava prou inversió a solucionar els principals problemes del país: habitatge, pensions baixes, salut mental, i d'altres. I que amb aquell pressupost es potenciaven encara més les desigualtats socials.

I, és una evidència que avui en dia estem molt pitjor que ara fa un any.

Com també ho és, encara més fins i tot, que com a societat estem molt pitjor que a l'inici de la legislatura.

I no tot és atribuïble a la pandèmia de la Covid.

És, en molt bona part, degut a les seves polítiques, la seva forma de fer i a la seva forma de gestionar. A ignorar els problemes dels ciutadans, a menysprear les necessitats de la gent, i a imposar permanentment la seva visió de les coses com si fos l'única existent. Extrema urgència va, extrema urgència ve! On queda el respecte institucional del qual tant es fa gala però que en realitat no s'aplica?

Desgranem-ho, una mica.

En matèria d'habitatge és on es veu més clar com ens han portat a l'atzucac en què ens trobem ara mateix: pisos per a grans inversors i per a l'especulació mentre la població i la classe mitjana i treballadora està patint les conseqüències de les seves polítiques, amb les pujades de preus, amb l'angoixa de no trobar pis o, en d'altres casos, havent de marxar

per necessitat, anar a viure a fora del país o reagrupar-se de nou familiarment o amb amics.

Dues realitats que si que es contraposen, Sr. Espot! Tal com s'han fet les coses una ha passat per sobre de l'altra! Per si no li ha quedat encara clar, l'especulació immobiliària ha passat per sobre del dret a un habitatge digne i assequible dels treballadors.

Quin equilibri és aquest? És més aviat un absolut desequilibri i a sobre, promogut i afavorit des del Govern (amb les rebaixes fiscals, de cessions i altres).

I no serà perquè des del Partit Socialdemòcrata no hàgim fet propostes en positiu, posat el tema en el centre del debat, proposat un pacte d'estat sobre la matèria, proposat esmenes per dotar partides als pressupostos, procurat aportar transparència al mercat de l'habitatge i a la situació dels pisos buits, demanat que s'estableixi un índex de preus de referència; ofert mà estesa contínuament i voluntat d'arribar a acords estables, duradors i, sobretot, efectius.

Això sí, sense cap voluntat per la seva banda ni de debatre, ni d'acceptar, ni de tan sols acostar posicions sobre la qüestió.

Quin equilibri és aquest, novament? Equilibri seria escoltar les diferents parts, acostar posicions i assolir acords en què tothom pugui ser partícip. El que vostè fa, una vegada més, es creure's en possessió de la veritat absoluta i menystenir tota la resta.

Una veritable llàstima! La veritat, perquè finalment, els que ho estem patint no som uns altres que els ciutadans!

Fa uns dies, davant l'evidència i la realitat que es viu, el cap de Govern ha hagut de reconèixer que no ho han fet bé.

Vaja, que li ha costat ni més ni menys que més de tres anys de ministre de l'habitatge i tres anys més (llargs) de cap de Govern adonar-se que no s'estaven fent bé les coses!

Sigui incapacitat o mala fe, la realitat no parla gaire bé de vostè.

I més quan hem arribat, com sempre amb el Sr. Espot, a aquest debat i a la propera presentació dels pressupostos de nou sense cap mínim diàleg ni cap expectativa de revertir la situació.

I ni tan sols parlo ja del creuament i ball de declaracions dels darrers dies!

El que els ciutadans esperàvem escoltar avui és queè passarà amb l'increment dels preus del lloguer (repercussió de l'IPC), que passarà amb els salaris, que passarà amb els carburants i l'energia. En definitiva, sobre els grans problemes actuals del país.

I és aquí, allà on toca, que avui no ha dit absolutament res; generant més pors i incerteses.

Benvolgudes conselleres i consellers, conciutadanes i conciutadans,

Ja ho vaig dir fa temps i ho repeteixo de nou: venen uns temps molt complicats. Especialment, si no hi ha un canvi en les polítiques al nostre país. Especialment, si no hi ha un Govern que es preocupi per la gent i per les seves necessitats.

I l'habitatge és certament la més important i la més urgent d'aquestes necessitats.

Clarament no ho és, per al cap de Govern. I, no és una crítica, és tan sols una constatació.

Ens cal, ens mereixem diria, un Govern que faci de l'habitatge la seva absoluta prioritat.

On és la planificació de l'habitatge de titularitat pública? On és el fons publicoprivat (pendent des del 2019)?

Per què estan trigant tres anys per fer només el projecte de la Borda Nova?

I així, un llarg etcètera d'aspectes que mostren clarament que, per a vostès, des del punt de vista polític, l'habitatge ni ha estat, ni és, ni serà una prioritat.

I com deia, són tan sols constatacions del que ha passat i del que està passant.

Però no només l'habitatge està pitjor que abans. El mercat laboral també acumula més dificultats en l'actualitat que no ho feia a l'inici de la legislatura,

Les seves lleis, la seva legislació laboral, la manca de recursos a inspecció de treball han precaritzat el país.

Les seves decisions i la seva manera de fer les estan patint els treballadors, els empresaris i els autònoms del nostre país.

La gran pèrdua de poder adquisitiu que ha sofert la majoria de la població, malauradament, no la recuperarem amb la seva forma de governar.

El salari mínim no arribarà al 60% del mitjà, tal com demana la Carta Social Europea, i sobretot tal com vostès s'havien compromès electoralment. Amb les darreres dades oficials del maig, se situa al voltant del 53%.

Encara manquen, a data d'avui uns 160 euros, 160 euros per arribar a aquest llindar; i avui en dia, aquests 160 euros són, no cal ni dir-ho, tot un món.

Si tots els salaris han perdut poder adquisitiu, imaginin-se la gent que viu amb el salari mínim! Així com les pensions i altres prestacions que l'utilitzen com a base per fer-ne el càlcul. Més i més desequilibris de la gestió!

Ara bé, mentre no es vulgui actuar sobre l'arrel del problema, els preus (sobreprens més aviat) de l'habitatge, tota política salarial podria acabar essent insuficient.

I cal tenir molt de compte a exigir segons quins esforços als empresaris particularment quan en la realitat els augments de salari no es tradueixen en millores del poder adquisitiu

i de la qualitat de vida dels seus treballadors sinó en més despeses (totalment descontrolades) en lloguers i despeses annexes.

El que avui en dia és ja una molt greu problemàtica econòmica i social per a moltes famílies acabarà afectant (si no ho està fent ja, i si continuem així) la competitivitat de les empreses i dels autònoms, i acabarà provocant la destrucció de llocs de treball, el tancament d'empreses i inviabilitat econòmica per als autònoms.

Uns treballadors per compte propi que constitueixen, així com els petits empresaris, el 90% del teixit productiu, a qui s'ha carregat d'obligacions inassolibles, les mateixes que tenen les grans empreses, però sense veure que les seves estructures són molt més reduïdes.

No s'ha previst absolutament cap política de suport a aquest tipus d'empresaris, que han quedat en una situació d'abandonament absolut per part de l'Administració al llarg de tota la legislatura (pandèmia inclosa).

Andorra es mereix, i necessita, polítiques de suport, ajuda i atenció gairebé personalitzada per als agents socials, els petits empresaris i els autònoms, que són el veritable motor de la nostra economia i de la creació i conservació de llocs de treball.

En l'actual context, mesures com la bonificació dels carburants serien de gran ajut per a bona part d'aquest teixit empresarial.

Ho hem dit diverses vegades, aquesta mesura tindria, a més, un triple impacte en la tendència alcista de la inflació:

- abaratiment de la cistella (i per tant, reducció de l'IPC)
- repercussió en la cadena logística (i per tant, reducció de l'IPC)
- i trencament de l'efecte psicològic d'augment de preus per por a un encariment dels costos (i per tant, reducció de l'IPC i de l'efecte "a Andorra és més car")

És també necessari simplificar i agilitzar tots els tràmits econòmics i societaris; facilitar la tramitació en línia, evitar els documents en paper, declaracions de responsabilitat (amb els pertinents controls a posteriori), preveure un model d'estatuts oficial estàndard i la

simplificació dels tràmits notariais. I no només per a la inversió estrangera. Una inversió estrangera, per cert, que alguns havíem imaginat i començat a fonamentar com a diversificació de la nostra economia. Quina diversificació ens aporta l'especulació immobiliària?

Conselleres, consellers, conciutadanes i conciutadans,

Tenim un Estat empobrit per les polítiques de DA, que moltes vegades no té capacitat per donar resposta a les necessitats del país.

Malgrat tenir un dels PIB per càpita més alts del món, l'Estat no té els recursos suficients per desenvolupar les polítiques públiques necessàries i resoldre les necessitats de la gent, i això ens aboca a:

- pensions d'invalidesa, de jubilació i no contributives insuficients;
- augment de preus de recursos necessaris i escassos com, per exemple, són les residències sociosanitàries;
- l'agreujament dels problemes de salut mental de la població, que continuen essent ignorats i amagats;
- una gestió de la salut en què, malgrat diguin que volen posar la persona al centre, es demostra que ignoren la realitat de la població (vegem, per exemple, els incompliments sobre el tercer pagador, la manca de recursos per a l'atenció de la salut mental o els compromisos incomplerts en relació amb els malalts de càncer).
- Ni tan sols es pensa en la situació dels joves i en el seu futur.

Una gent jove, els anomenats mil·lennials i la generació Z i també les generacions anteriors, que no troben sortida a la seva situació i, malgrat ser generacions molt ben

preparades, senten que tenen un futur negre i han perdut la il·lusió. No veuen que es pugui complir la promesa d'un futur prometedor; el que veuen és que, si seguim així, viuran pitjor que la generació dels seus pares.

Molts no troben factible quedar-se a viure al país, o tornar-hi després d'acabar els estudis.

Amb les actuals condicions, és molt difícil que engeguin un projecte de vida propi sense l'ajuda dels seus progenitors. I, com a conseqüència, no poden emancipar-se i han de quedar-se a casa dels pares.

Cal que la figura del tercer pagador sigui generalitzada sense més dilacions ni excuses tal com ha votat aquest Consell General a proposta del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

És inacceptable que encara ara hi hagi persones que no tenen accés al sistema de salut pel fet d'haver d'avançar els diners (de la part que acaba pagant la CASS" A veure si finalment s'entén) de proves i medicaments.

No disposem d'un sistema de salut mental suficient per atendre la població com ho necessita. Ens preocupa l'augment de casos de trastorns mentals entre els adolescents i els joves, que s'han vist, fins i tot, incrementats després de la pandèmia.

També ens preocupa que famílies i professionals reclamin més recursos. És evident que cal reforçar plantilles de sanitaris no només per tractar els malalts, sinó també per fer prevenció.

En tema de pensions, esperem que el preacord assolit amb els grups de la majoria es pugui materialitzar en aquesta mateixa legislatura i que suposi l'inici d'un camí de millora dels ingressos dels nostres pensionistes. Tan i tan merescut, d'altra banda, i tan necessari econòmicament per als pensionistes actuals i futurs.

I no ens enganyem,

Una de les causes importants de tots aquests problemes és el sistema fiscal que ha anat desenvolupant DA.

Els impostos i les taxes, tal com els tenim avui en dia, perpetuen i augmenten les desigualtats. Tenim un sistema fiscal injust –que no compleix la funció de repartir la riquesa, i molt menys el mandat constitucional que cadascú aportï en funció de les seves possibilitats.

Als darrers governs de DA els ha faltat visió d'Estat i de futur. No han volgut acceptar la mà estesa que se'ls ha ofert des de molts àmbits per treballar conjuntament, i no han volgut tenir en compte sistemàticament les forces parlamentàries de l'oposició.

Ni tan sols en això, han complert amb el que predicaven.

En la salutació de Xavier Espot en el programa electoral afirmava que el camí que emprenia aleshores era (i cito literalment):

“una doble direcció: perquè es tracta de governar pensant en tothom, però també es tracta que tothom, des de qualsevol àmbit de la societat, estigui disposat a aportar solucions, idees i iniciatives. És per això que us proposo un diàleg permanent entre els representants polítics i la ciutadania”. (sic)

On ha quedat aquest diàleg? Vostè no és que sigui al centre, es creu que és el centre, que no és ben bé el mateix.

Si així ho creia, per què no han volgut ni tan sols escoltar mai les propostes que hem formulat per fer front a la situació de l'habitatge? per exemple!

I per què no es volen recollir els guants que se'ls ofereixen per dialogar i assolir pactes davant d'aquesta crisi?

Andorra es mereix més, es mereix que deixem els personalismes de banda i treballem plegats en benefici del conjunt de les andorranes i els andorrans.

Conselleres, consellers, conciutadanes i conciutadans,

Cada cop, s'alcen més veus demanant un replantejament del model de país. L'actual corre perill i, si no apostem per un de nou, ho passarem molt malament.

No només hi ha gent que pateix ara, és que en el futur patirem tots, si seguim i continuem així.

És hora de parar, d'aturar-se, pensar i decidir el model de país que ens cal.

Si es vol continuar amb l'actual, que ja veiem cap a on ens està portant

o si, per contra, volem un model que ens permeti tenir un desenvolupament sostingut en el temps, conscient de la realitat andorrana, de les necessitats de la seva gent.

Un model que puguem llegar als nostres fills i filles. Tenim un país fantàstic i estem obligats que també ho sigui per a ells.

Però, per fer-ho, no podem esperar que ens caigui del cel. Caldrà posar-hi la voluntat i els mitjans necessaris per assolir-ho.

I sobretot, caldrà abandonar el model actual de "laissez faire" i de "qui més té, més pot i més mana": és a dir, el seu liberalisme exacerbant, i fins i tot diria que mal entès, que no és precisament una posició ni equilibrada ni centrada!

La nostra proposta és clara.

Volem una Andorra on cadascú de nosaltres hi tingui lloc i pugui desenvolupar el seu projecte de vida, on ningú no es quedi enrere, un país que tingui en compte les necessitats de les persones, de progrés i inclusiu.

Un país conscient que tenim un territori molt limitat i que, si el destruïm, no en tindrem més!

Andorra té el territori que té! I és per això, que hem de ser realistes i no enganyar-nos. Hem de fer que el desenvolupament futur sigui sostenible i faci un ús racional del territori i els recursos,

Que concilii les necessitats de desenvolupament amb la preservació del medi natural i dels valors paisatgístics, històrics i culturals.

Cal garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures. Andorra i els seus ciutadans i, particularment els que ens venen al darrere s'ho mereixen.

Vaig acabant, Sra. síndica, conselleres i consellers, ciutadanes i ciutadans,

Els problemes que té avui Andorra són realment greus.

I el pitjor és que els problemes que venen ho poden ser encara més si continuem així.

La solució miracle no la té ningú, però el que és segur és que amb la manera de fer i amb les polítiques d'aquest Govern no ens en sortirem.

Andorra es mereix més, i que fem un esforç per trobar solucions per als veritables problemes de la ciutadania.

Andorra es mereix més, i que el seu Govern respongui a les necessitats de la seva gent, i estigui a prop del conjunt dels ciutadans.

Andorra es mereix més, amb una forma de dirigir el país amb la idea clara d'allò essencial que cal fer perquè estiguem tots millor.

Gràcies!